

Вагітність і ВІЛ-інфекція

За період з 1987 року по 1 лютого 2014 року в Україні зареєстровано 41 037 дітей, народжених ВІЛ-інфікованими матерями. З них 1291 дитина перебувають на СНІДу, 339 дітей – померли від СНІДу.

Зважаючи на таку сумну статистику велику увагу слід приділити питанню профілактики інфікування дітей матерями, які живуть з ВІЛ.

Передача ВІЛ від матері до дитини є основним шляхом інфікування дітей, хоча не кожна вагітна ВІЛ-позитивна жінка передає вірус своїй дитині.

Передача вірусу може статися до народження дитини, під час або після пологів:

- під час вагітності плід може бути інфікований ВІЛ, якщо вірус подолав плацентарний бар'єр, який зазвичай захищає дитину від інфекцій;
- під час пологів дитина може бути інфікована вірусом імунодефіциту людини, який міститься в секретах родових шляхів;
- при грудному вигодовуванні дитина може бути інфікована ВІЛ, який міститься в молоці або крові матері.

Ризик інфікування дитини ВІЛ підвищується, якщо у матері:

- є симптоми СНІДу;
- ослаблена імунна система;
- відбувається неконтрольоване інтенсивне розмноження вірусу в крові;
- важкі пологи;
- є геніальні інфекції;
- настають передчасні пологи;
- відсутня АРВ-терапія під час вагітності або пологів;.

А також якщо:

- інфікування жінки ВІЛ відбулось під час вагітності;
- дитина перебуває на грудному вигодовуванні.

Плануючи вагітність, жінці рекомендується пройти медичне обстеження, зокрема і дізнатися про її ВІЛ-статус – якщо виявиться, що вона ВІЛ-позитивна, то вживання своєчасних заходів дасть їй змогу зменшити ризик передачі ВІЛ майбутній дитині.

Аналіз на ВІЛ можна зробити у жіночих консультаціях. Всі тести на ВІЛ повинні супроводжуватися консультуванням як перед тестом, так і при отриманні результатів.

Консультування - слухна нагода детальніше розповісти жінці про ВІЛ, його лікування, організації, які можуть надати допомогу, а також про можливі наслідки її бажання мати дітей.

Тест на ВІЛ зазвичай дає достовірний результат лише через 3 місяці після інфікування. Тому, якщо жінка протягом попередніх трьох місяців наражалася на будь-які фактори ризику інфікування ВІЛ, рекомендується пройти повторне тестування через три місяці, щоб бути абсолютно впевненою в достовірності результатів аналізу.

Для запобігання інфікування дитини ВІЛ можливі наступні заходи:

- призначення АРВ-препаратів матері під час вагітності, перед пологами і дитині відразу після народження;
- плановий кесарів розтин;
- заміна грудного вигодовування вигодовуванням молочною сумішшю.

Плануючи вагітність, ВІЛ-позитивна жінка повинна обговорювати всі можливі варіанти з лікарем. Медична ситуація кожної жінки та її персональні переваги в кожному випадку різні, а рішення щодо того, чи розпочинати АРТ під час вагітності, має базуватися на детальній оцінці її стану здоров'я

Лікування матері під час вагітності, пологів або новонародженого АРВ-препаратами може знизити ризик передачі ВІЛ від матері до дитини на дві третини. Однак довготривалі побічні дії цих препаратів на організм дитини ще не достатньо вивчені, тому необхідно зважувати переваги прийому даних препаратів і ризик виникнення можливих наслідків, проконсультувавшись з лікарем.

Якщо під час вагітності жінка виявила, що інфікована ВІЛ, АРВ-терапію варто розпочати після закінчення першого триместру вагітності.

Деякі лікарі можуть рекомендувати жінці, інфікованій ВІЛ, перервати вагітність, але це має бути її власне рішення. Дійсно, у деяких випадках, ризик передачі ВІЛ дитині може бути занадто великим, щоб зберегти вагітність (наприклад, якщо у жінки з'явилися симптоми СНІДу); однак жінки з низьким вірусним навантаженням можуть виносити здорову дитину і своєчасно народити її за умов правильного лікування.

Вибір ухвалення рішення про переривання вагітності значною мірою залежить від строку вагітності. Це – складне рішення і важливо, щоб приймаючи його жінка порадилася із людьми, яким вона довіряє, а також зі своїм лікарем.

Якщо жінка вживає наркотики, то через можливі порушення менструального циклу, пов'язані з вживанням наркотиків, про настання вагітності вона може дізнатися пізніше, ніж зазвичай. Вживання наркотиків внутрішньовенно (з використанням нестерильних інструментів і розчину) підвищує ризик ВІЛ-інфікування. Слід врахувати, що вживання наркотиків підвищує ризик передчасного народження дитини, тому не слід відкладати відвідування лікаря. Більшість новонароджених, матері яких систематично вживали наркотики під час вагітності, відчувають синдром абстиненції, тому для них потрібно розробляти спеціальну програму лікування.

Новонародженій дитині можна провести імуноферментний аналіз на ВІЛ, але він не обов'язково покаже, чи інфікована дитина. Усі діти отримують тимчасовий захист від інфекцій (антитіла) від своїх матерів, тому в дитини, народженою ВІЛ-позитивною матір'ю, тест, ймовірно, виявить антитіла матері і буде позитивним. У дітей, не інфікованих ВІЛ, материнські антитіла зазвичай зникають протягом 18 місяців після народження, тому тільки у такому віці тест на ВІЛ дасть достовірний результат.

У багатьох країнах використовується більш спеціалізований тест, який визначає наявність вірусу, а не антитіл до нього – полімеразна ланцюгова реакція. За

допомогою цього тесту можна встановити правильний діагноз щодо наявності вірусу в дитини до того, як тест на антитіла дасть чіткий результат.